

بررسی رشد، عملکرد و اجزای عملکرد چهار رقم روز بلند پیاز تحت

تراکم‌های مختلف در استان زنجان

جواد لامعی هروانی^۱ و رحیمه نوری مقدم^۲

۱- عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی استان زنجان

۲- کارشناس مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر

به منظور دستیابی به مناسب‌ترین رقم و تراکم پیاز در جهت افزایش کمی و کیفی محصول این بررسی به صورت کرت‌های نواری خرد شده در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی با استفاده از چهار رقم روز بلند به اسامی قرمز آذر شهر، قولی قصه، سفید قم و سفید کاشان با سه تکرار در سال ۱۳۸۰ در ایستگاه تحقیقاتی خیرآباد زنجان اجرا گردید. در این مطالعه ارقام پیاز در کرت‌های فرعی، فاصله بین ردیف‌ها شامل ۲۰، ۳۰، ۴۰ و ۵۰ سانتی‌متر در کرت‌های عمودی و فاصله بین بوته‌ها روی ردیف شامل ۵، ۷/۵، ۱۰ و ۱۲/۵ سانتی‌متر در کرت‌های افقی در نظر گرفته شدند. نتایج نشان داد که میان ارقام از نظر ویژگی‌های مورفولوژیکی، اجزای عملکرد و عملکرد پیاز، تفاوت معنی‌داری وجود دارد. رقم قولی قصه با میانگین ۱۴۳/۸ گرم وزن پیاز، ۷/۳ سانتی‌متر قطر پیاز، ۹/۷۹ درصد ماده خشک و ۴۵/۰۳ تن درهکتار بیشتر عملکرد را دارا بود. این رقم از نظر صفات درصد دوقلوزایی (۶ درصد)، قطر گردن (۱/۸۶ سانتی‌متر)، تعداد برگ (۹/۶ عدد)، ارتفاع بوته (۴۸/۷ سانتی‌متر)، ارتفاع غده (۵/۲ سانتی‌متر) و درصد پیازهای سبز شده در انبار (۱۰/۴ درصد) کمترین مقادیر را به خود اختصاص داد. رقم سفید قم با میانگین ۸۶/۲ گرم وزن پیاز، ۵/۷ سانتی‌متر قطر پیاز و عملکرد ۲۶/۳۷ تن درهکتار کمترین میزان محصول را تولید کرد. در بین ارقام رقم سفید قم بیشترین میزان دوقلوزایی (۷۲/۳۸ درصد) و قطر گردن (۳/۳ سانتی‌متر) را دارا بود. با افزایش فواصل ردیف کاشت و فواصل بوته روی ردیف بر میزان قطر، وزن و درصد دوقلوزایی پیاز بطور معنی‌داری افزوده ولی از عملکرد پیاز بطور معنی‌داری کاسته شد. اثر افزایش فواصل ردیف‌های کاشت و فواصل بوته روی ردیف بر صفات تعداد برگ، ارتفاع بوته، ارتفاع غده معنی‌دار نبود. ارقام مورد مطالعه نسبت به تغییرات فواصل ردیف کاشت و فواصل بین بوته روی ردیف از نظر صفات قطر، وزن، قطر گلوگاه، درصد دوقلوزایی و عملکرد پیاز واکنش یکسانی نشان دادند. همچنین اثر متقابل فواصل ردیف

۲۴۲ / چهارمین کنگره علوم باغبانی ایران، آبان ماه ۱۳۸۴

کاشت و فواصل بوته روی ردیف بر تغییرات صفات قطر گردن، درصد دوقلوزایی، وزن، قطر و عملکرد پیاز یکسان بود. براساس نتایج بدست آمده از این آزمایش رقم قولی قصه با فاصله ۲۰ سانتی متر بین ردیف و ۵ سانتی متر بین بوته روی ردیف و تراکم ۱۰۰ بوته در مترمربع و خصوصیات انبارداری مطلوب تحت شرایط آب و هوایی زنجان نسبت به ارقام دیگر برتری دارد.